ÎNAPOIEREA COPILULUI ÎN STATUL REȘEDINȚEI SALE OBIȘNUITE

RETURN OF THE CHILD TO THE STATE OF HIS HABITUAL RESIDENCE

Valentina DONI, ORCID: 0000-0003-0316-0651
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 341.231.14:343.549
e-mail: av.donivalentina@gmail.com

Analiza problematicii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite, în cazurile privind răpirea internațională de copii de către unul din părinți, își justifică relevanța și utilitatea practică din perspectiva protejării interesului superior al copilului și respectării Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii [1]. Scopul articolului fiind determinarea problematicii stabilirii echilibrului dintre interesul superior al copilului față de interesul la respectarea dreptului la viața privată, conform art.8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. Obiectivele prezentului studiu constau în analiza practicii judiciare și a evoluției istorice a reglementărilor în cazurile privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite. Metodele utilizate în cadrul studiului sunt metoda sistemică, istorică, analitică și logică.

În această ordine de idei, conform Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 08 iulie 2019 [2], se indică că, conform art.3 din Convenție, deplasarea sau neînapoierea este ilicită: „a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau reînapoierii sale”. În același sens, conform pct. 57 [2] din această hotărâre se stipulează că dreptul privind încredințarea, vizat la lit.a) poate rezulta, între altele, dintr-o atribuire de plin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă sau dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului acelui stat. În prezenta cauză s-a constatat că deplasarea minorului pe teritoriul Republicii Moldova a fost una legală, din moment ce la trecerea de către minor a frontierei de stat acesta a fost însoțit de către ambii părinți. La fel, instanța nu a constatat violarea dreptului reclamantului privind încredințarea minorului, în circumstanțele în care la materialele dosarului nu au fost prezentate probe în acest sens, și anume, lipsea o hotărâre judecătorească sau administrativă de încredințare a copilului minor reclamantului, sau care ar stabili domiciliul minorului cu tata.

În acest sens, menționăm că, conform prevederilor art. 58 alin.(1) Codul familiei a Republicii Moldova, „Părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau înafara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat” [3]. Deci în cauza respectivă părinții exercitau autoritatea părintească în comun asupra copilului și nu a fost stabilit domiciliul copilului doar cu un părinte.

Nu poate fi trecut cu vederea faptul că reglementarea aspectelor civile a răpirii internaționale de copii au pus atât în faţa celor abilitaţi cu aplicarea legii, cât şi în faţa ştiinţei dreptului familiei un şir de controverse generate de modificările esenţiale ale legii. Aici facem referire la Legea nr. 112 din 09.07.2020 pentru modificarea unor acte normative [4] care a produs modificări atât în Codul familiei cât și în Codul de procedură civilă prin instituirea capitolului XXV[1] „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului".

În primul rând, modificarea respectivă a impus adresarea cererilor în fața Curții de Apel Chișinău. Un exemplu în acest sens este Decizia Curții Supreme de Justiție din 03 august 2022 împotriva încheierii din 05 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a restituit cererea depusă de reclamant din cauza neindicării esenței de încălcare sau a pericolului de încălcare a drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ale reclamantului, lipsa indicării pretențiilor și a documentelor ce certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile.

Concluzionăm că înapoierea copilului în statul reședinței obișnuite, deși a suferit modificări, continuă să se bazeze pe principii internaționale general-recunoscute. În fiecare caz, se va ține cont de interesul superior al copilului și de drepturile egale ale părinților de a exercita autoritatea părintească asupra copilului.

Referințe:

1. Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii. Publicat: 30-12-1999 în *Tratate Internationale*, nr. 15, art. 67, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=118015&lang=ro
2. Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 08 iulie 2019, dosarul nr.2-3650/19, https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/2573c7d7-844-d-4a86-90be-aaf3f6ee671f
3. Codul familiei Republicii Moldova nr. 1316 din 26.10.2000. Publicat: 26-04-2001 în *Monitorul Oficial*, nr. 47-48, art. 210, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122974&lang=ro#
4. Legea nr. 112 din 09.07.2020 pentru modificarea unor acte normative. Publicat: 14-08-2020 în *Monitorul Oficial*, nr. 205-211, art. 454, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122632&lang=ro

Articol elaborat în cadrul Proiectului: „Aspecte civile ale răpirii internaționale de copii". Cifrul: 553.04.